

2 Kr 6,8-23

Kdykoli se aramejský král chystal do boje proti Izraeli, radíval se se svými služebníky: „Můj tábor bude na tom a tom místě.“ Muž Boží však izraelskému králi vždycky vzkazoval: „Dej si pozor a netáhni tímto místem, protože tam táboří Aramejci!“ Izraelský král posílal zvědy na místo, které mu muž Boží označil a před nímž ho varoval, aby se tam měl na pozoru; stalo se tak ne jednou nebo dvakrát. Ta věc pobouřila mysl aramejského krále; svolal své služebníky a řekl jim: „Proč mi neoznámíte, kdo z našich donáší izraelskému králi?“ Jeden z jeho služebníků řekl: „Nikoli, králi, můj pane. Je to prorok Elíša, který je v Izraeli. Ten oznamuje izraelskému králi i ta slova, která vyslovíš ve své ložnici.“ On poručil: „Jděte zjistit, kde je, a já ho dám zajmout.“ Oznámili mu: „Hle, je v Dótanu.“ Poslal tam koně a vozy a silný oddíl vojska. Přitáhli v noci a oblehli město. Za časného jitra vstal sluha muže Božího, vyšel ven, a hle, vojsko s koni a vozy obklíčovalo město. Mládenec Elíšovi řekl: „Běda, můj pane, co teď budeme dělat?“ Odvětil: „Neboj se, protože s námi je jich víc než s nimi.“ Potom se Elíša modlil: „Hospodine, otevři mu prosím oči, aby viděl!“ Tu Hospodin otevřel mládenci oči a on uviděl horu plnou koní a ohnivých vozů okolo Elíši. Když se k němu Aramejci začali stahovat, modlil se Elíša k Hospodinu: „Raň tento pronárod zaslepeností!“ I ranil je zaslepeností podle Elíšova slova. Elíša jim řekl: „To není ta cesta ani to město. Pojďte za mnou, dovedu vás k muži, kterého hledáte.“ A dovedl je do Samaří. Sotva vstoupili do Samaří, Elíša řekl: „Hospodine, otevři jim oči, ať vidí.“ Hospodin jim otevřel oči a spatřili, že jsou uprostřed Samaří. Když je uviděl izraelský král, řekl Elíšovi: „Můj otče, mám je dát pobít?“ Řekl mu: „Nepobíjej. Což jsi je zajal svým mečem a lukem, abys je pobil? Předlož jim chléb a vodu, ať jedí a pijí. Pak ať jdou ke svému pánu.“ Připravil jim tedy velkou hostinu. Když se najedli a napili, propustil je a oni odešli ke svému pánu. A aramejské hordy už nikdy nevpadly do izraelské země.

Když jsou lidé unaveni dlouhotrvajícím násilím a válčením, když nás ubíjí vlastní bezmoc něco s tím udělat, když se světem kolem nás převalují vlny nenávisti a hrozeb a my propadáme strachu – tehdy nám vyprávějí v bibli příběhy, které nám mají **otevřít oči**. Abychom viděli, čeho se držet a čemu věřit. Takhle chce otevřít oči příběh, který jsme právě slyšeli.

Nejprve **se otevřely oči izraelskému králi**. Během nekonečných pútek mezi ním a sousedním syrským neboli aramejským královstvím mu opakovaně posílá varovné depeše prorok Elíša:

Koukej, dnes ti nepřátelé nachystali léčku za tou a tou zatačkou. A izraelský král proroka poslechl a vyhnul se ztrátám v těch nekonečných bojích. Každý nezmařený život se počítá, zvláště při nekončících bojích, ať už se aktuálně odehrávají na východní Ukrajině nebo na stránkách bible. Když už jsou násilníci zaujati jen tím prosadit svou, ať to stojí kolik chce životů a vybombardovaných domovů, díky za každý ušetřený život. *Elíša* znamená *Můj Bůh je spása* a díky Bohu, jestli se do našeho světa a k obětem

nekonečného bojování dostává ta spása i takhle.

Jenže právě takhle to **nevidí** lupičský král od sousedů. Rozčiluje ho, že mu přestala vycházet obvykle účinná taktika a podezírá svůj štáb: Někdo **je s izraelským králem!** Netuší, že uhodil hřebíček na hlavičku, protože s izraelským lidem a jeho králem někdo je. Přímo Někdo. Vysvoboditel. Ten pohanský potentát to ovšem myslí tak, jak to vyprávějí v našem překladu: *Tady někdo donáší!*

Když začne diktátor a vrchní velitel armády v jedné osobě uvažovat takhle paranoidně, je vždycky zle. A kdovíjak by to na tom hlavním štábu dopadlo, kdyby tam jeden nepronesl slova, která lidu víry zní hodně povědomě: Tady ve štábu není s Izraelem nikdo. Ale v Izraeli je prorok, a ten oznámí svému králi plány vašeho blahorodí, i kdybychom se scházeli u vás v ložnici. A nepotřebuje na to žádné odposlechy.

V Izraeli, v podivném nárůdku podivné víry, je prorok, otevřely se oči tomu potentátovi, nadřazenému na válčení. Ale místo toho, aby to s tím válčením zabalil, reaguje právě jako pohan: Takový prorok, to je vlastně superzbraň! Zajmeme ho, a jestli nebude chtít pracovat pro nás, aspoň přestane radit izraelskému králi! A vypraví několik divizí, aby Elíšu zajaly a přivedly.

A v téhle chvíli už je ze všeho nejdůležitější, **jak na tuhle situaci budou nahlížet** ti, kdo patří do toho podivného nárůdku víry. **Svědkové Hospodinovi**. Elíšův prorocký pobočník za úsvitu vstane a kouká, jaké tohle kalné ráno přineslo šokující překvapení... Jejich město je neprodyšně obklíčeno nepřitelem a jeho těžkou technikou. Vidí hroživou přesilu nepřátel. Nevidí, či neumí vidět, že i v takové chvíli může platit *PB je síla má... byť vojsko povstalo, byť jich bylo mnoho, nebojím se toho zamálo*. Místo toho se přičítá za Elíšu s otázkou předěšených učedníků: Co budeme dělat?! Pane, zachraň nás, hyneme!

Jak teď Elíša zachraňuje? Prosbou, aby ten zpanikařený učedník prohlédl. Aby se mu **otevřely oči**, a on to viděl správně. Aby viděl očima víry, a ne strachu, co má velké oči.

Pro nás je to prosba jak vyšitá: **Otevři nám oči**. Otevři nám oči, ať jen bezradně nesledujeme zprávy, kde zaútočili nelidští násilníci a kde se jim daří. Otevři nám či, ať se nenecháme oblbovat propagandou všelijakých mŕ okamůr a všech těch, kdo se strachem umějí tak účinně manipulovat. Ať vidíme, při kom je potřeba stát. Ať vidíme, že u tebe je zaděláno na vítězství nad každou nelidskostí i nad našimi strachy a předpostrašenostmi.

Co ten služebník jako Hospodinovu odpověď uvidí? Hle, Elíša na hoře, a kolem něj koně a ohnivé vozy. Vítězné vojsko Hospodina zástupů, svatého Izraele. Je to tajná zbraň? Nebo nahlédl do nějaké 4. dimenze? Nebo je to jakýsi druh virtuální reality, do které se lze utéct, ale která s tím reálným světem nemá nic společného?... Ne. Je to pohled víry a pro víru. Jakoby tomu učedníkovi

Elíša umožnil, aby se na tu situaci podíval z Božího pohledu. Tak jako když učedníci užřeli Ježíše v slávě nebo ženy uslyšely u hrobu 3. dne „Není tu, byl vzkříšen.“

Proto koneckonců čteme bibli a shromažďujeme se jako sbor kolem těchto příběhů (nebo kolem stolu vzkříšeného Pána), abychom čas od času potkali tohle ujištění z nebes: Neboj se. Bůh spásy dotáhne vítězně ten příběh do konce. Už je na to zaděláno. A víra, která tohle slyší a vidí, si pak může zpívat: *srdce mé to ví, už s tím počítá. I tvář v tvář vítězícím zbraním násilníků.*

Co s tím Božím vítězstvím? Nasednem na ohnivé oře a půjdem ukázat nepřátelům, kdo tady má navrch? Elíša to vidí jinak. Jako ten, kdo ví nejlíp o vítězství a záchraně Svatého Izraele, neplánuje pomstu, ale odzbrojení. „Raň ty pohany slepotou,“ prosí svého Spasitele, „ať nevidí, kdo jsem. Ať je utáhnu na vařeně nudli.“ A pak těm vojákům neporazitelné armády řekne: „Tady jste na špatné adrese, pánové. Ale pojdte za mnou, já to tady znám.“ A jak v nějaké komedii odvede ty vojáky rovnou do hlavního města. Jestli si tady chcete představit Elíšu třeba jako Bolka Polívku v pradávnej grotesce *Poslední leč*, kde jen opakuje „Pojďte za mnou, já to tady znám“, poslužte si do sytosti.

Jenže tomu **aramejskému vojsku** do smíchu nebylo. Když se jim otevřely oči, zjistili, že jsou uprostřed izraelského hlavního města Samaří, vydáni izraelským napospas. Pohané vidí, jsme bezmocní, zajatí. Co mají uvidět dál? Protože je to především příběh Božího lidu, společenství víry, musí se vypravěč nejdřív zastavit u toho, jak to vidí **izraelský král, který** to společenství ztělesňuje. Nemá jméno, a tak se v té jeho reakci můžeme poznat každý sám. Král vidí, jak mu Elíša přivedl odzbrojené nepřátelské síly jak na podnose, a chce z té situace vytěžit maximum. „Mám-liž je zmordovati?“, ptá se Elíši, a už už je hotov dát rozkaz svým jednotkám. A tak musí Elíša otevřít oči i jemu, a spolu s ním všem, kdo by z Božích činů záchranu, nečekaných nadějných zvrátů, chtěli těžit takto krátkozrakým, sobeckým způsobem.

„Copak ty ses, králi, o tenhle nečekaný zvrát nějak přičinil?“, kárá ho. Copak nevíš, že tohle je příležitost k něčemu docela jinému? copak nevíš, že Hospodin vítězí, aby zlomil válečný luk a šíp a překoval meče na zemědělské náčiní? „Dej těm vyhladovělým zajatcům chléb a vodu, ať vidí, že je přijímáte jako znovunalezené bližní, byť to ještě včera byli nepřátelé.“ A tak jedli a lámali chléb a stolovali jak na hostině Božího království, kam ostatně mají přijít i pohanští národové, někdejší nepřátelé od východu i západu. Jakoby se tu ozvalo slovo z jiné hory, než byla ta plná ohnivých vozů. Z té hory, kde taky jeden svědek spásy Hospodinovy říkal „Milujte nepřátele své a dobře číňte těm, kdo vás nenávidí.“

„...aniž kdy více potom lotříkové Syrští vskakovali do země Izraelské,“ končí tenhle příběh. Nastal mír, přestalo válčení

a zabíjení.

Opravdu nastal? Opravdu přestalo? Budeme-li číst dál, znova narazíme na nelidskosti, jež přináší válka...

Usvědčujete tedy vypravěč sám sebe z naivity? Vidí to Elíša jako marný snílek?

Pro odpověď se musíme vrátit k tomu, v čem nám ten příběh chce otevřít oči: Abychom právě v dobách, kdy ze všech stran útočí nelidskost, hledali cestu, jak lidskost obnovit. Nemusíme z tohoto bolavého světa utíkat, ale právě uprostřed něj si nechat otevřít oči, aby viděly, co mají vidět. Co je potřeba vidět, protože to k tomu zve ten Bůh, jehož jméno nosí Elíša (i tenhle kostel) – a my abychom to pak uprostřed toho světa drželi. Amen

2 Kr 6,8-23 Salv 26. 6. 22

Píseň 192,1

In: Pojdte, vizte skutky Hospodinovy, jakých pustin nadělal na zemi. Přítrž činí bojům až do končin země, lučičtě láme, kopí posekává, a vozy spaluje ohněm. Práví: Ustaňte a vězte, že jsem já Bůh, vyvýšen budu mezi národy, vyvýšen budu na zemi. Hospodin zástupů jest s námi, hradem vysokým jest nám Bůh Jákobův. Amen (Ps 46,9nn)

Píseň EZ 46

Modlitba

Když nás svírá úzkost, když zneklidňuje nenávisť a násilí, zloba a zášť, nemusíme s tím zůstat sami. Když nahánějí strach nová nebezpečí, nemusíme se jim cítit vydáni napospas, ani se chytat falešných vůdců. Smíme s tím vším přicházet k tobě, Pane. A uslyšet, jak to vidíš ty v příbězích tvých svědků. Děkujeme, že nás i dnes takto zveš, vysvobozuješ z pastí naší doby, orientuješ a ukazuješ, kudy vede cesta dál. Daruj nám tyto zvláštní dary tvé blízkosti a upevni v nás víru, že tvé království přichází, a především jeho vládě stojí za to otevírat svá srdce. Amen

1. čtení Mt 5,43-48

Píseň 256

kázání 2Kr 6,8-23

Píseň 779

Ohlášení

Přímluvy 401

Poslání Ř 12,17-21

Požehnání

Bůh naděje nechť vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, aby se rozhojnila vaše naděje mocí Ducha svatého.

Píseň 748